

LESDOELEN

In deze les zetten we in op rolwisselend onderwijs en de techniek van de *numbered heads*. Het doel is om de leerlingen enkele leesstrategieën aan te leren om effectiever te leren lezen, hun tekstbegrip te verdiepen en hun leesmotivatie te vergroten.

Leerplandoelen: De leerlingen bepalen het onderwerp, de hoofdgedachte en de hoofdpunten bij het doelgericht lezen en beluisteren van teksten; de leerlingen selecteren relevante informatie bij het lezen en beluisteren van teksten en de leerlingen spreken doelgericht.

SITES, BENODIGDHEDEN EN MATERIALEN

- Enkele teksten over actuele onderwerpen of onderwerpen die tot de verbeelding spreken van je leerlingen, bijvoorbeeld van wablief.be of rijketeksten.org.
- De rolverduidelijkende werkblaadjes (gebaseerd op *Sleutels voor effectief begrijpend lezen*)
- Eventueel een verklarende begrippenlijst (voor taalzwakkere leerlingen)

BEGINFASE VAN DE LES

In de beginfase breng je het gekozen thema van de les aan. Je activeert de voorkennis van je leerlingen en prikkelt hun nieuwsgierigheid. Daarna expliciteer je het doel van de les: oefenen op 'slim' lezen om gemakkelijker en sneller teksten te kunnen doorgronden. Ten slotte verdeel je de klas in groepen van idealiter vier leerlingen. Je geeft elke groep een kleur en elke leerling een nummer. Dit nummer komt overeen met een bepaalde rol. Per groepje is er een voorspeller, een samenvatter, een vragensteller en een verduidelijker (zie document 'Rolverduidelijkende werkblaadjes').

MIDDENFASE VAN DE LES

Als het de eerste keer is dat je leerlingen aan de slag gaan met rolwisselend onderwijs is het aangeraden om te tonen wat elke rol inhoudt. Modeleer dus eerst de taak van elke rol zodat de leerlingen weten wat van hen verwacht wordt.

Vervolgens geef je iedere groep een andere tekst en zet je hen in hun diverse rollen aan het werk. De leerlingen gebruiken de 'rolverduidelijkende werkblaadjes' als ondersteuning. In een eerste fase stimuleer je alle voorspellers om zich een idee te vormen van de inhoud van de tekst en te expliciteren waarop deze voorspellingen zijn gebaseerd. De anderen vullen aan. Vervolgens lezen alle leerlingen de tekst binnen een beperkt tijdsbestek. De vragensteller stelt vragen rond onduidelijke info, moeilijke woorden of passages die misschien wel verband houden met eerdere leerstof. De verduidelijker probeert dan de moeilijke woorden en verwarrende tekstdeeltjes op te helderen. Hij kan ook andere leerlingen aanwijzen om dit te doen.

In een laatste fase, wanneer alles duidelijk en gelezen is, gaat de samenvatter aan de slag. De anderen pikken hierop in en vullen aan. Tot slot laat je de leerlingen opsplitsen op basis van hun nummer en worden er nieuwe groepen gevormd. In de nieuw samengestelde groepen delen de leerlingen met hun klasgenoten waar hun teksten over gaan en wat ze ervan hebben opgestoken.

Doordat leerlingen zowel uitvoerder als aanvuller en criticus zijn, wordt hun tekstbegrip groter, stimuleren ze elkaar en wordt lezen leuker. Als leraar neem je een coachende rol op en stimuleer je de leerlingen in hun werk.

EINDFASE VAN DE LES

Je kan deze les eindigen met een gemeenschappelijk afsluitmoment waarbij je twee groepen hun tekst laat voorstellen aan de volledige klas. Stel je leerlingen bijkomende vragen als 'Wat leerde je bij over het thema door de teksten te lezen?', 'Wat heeft jou geholpen om de tekst beter te begrijpen?', 'Klopt het volgens jou wat in de tekst wordt gezegd?' of 'Ben je het eens met wat in de tekst wordt gezegd?'

De inspiratiefiche is uiteraard geen afgewerkte les. De vragen hieronder helpen je om vanuit deze inspiratiefiche een les te ontwerpen voor jouw leerlingen volgens de principes van effectieve didactiek.

VOORBEREIDING

DOELGERICHT WERKEN

- Wat wil je dat er blijft plakken bij je leerlingen na deze les?
- Aan welke leerplandoelen werk je?
- Hoe kadert het lesdoel binnen een groter geheel?

BEGINSITUATIE

- Welke voorkennis hebben je leerlingen?
- Wat deden de leerlingen al rond die vaardigheid of dat thema?

ORGANISATIE

Welke materialen/lokaalopstelling/groepsindeling ... heb je nodig?

BEGINFASE

DOEL

- Hoe zorg ik dat het lesdoel en de succescriteria duidelijk zijn voor de leerlingen?
- Zien leerlingen de integratie van dit doel in het grotere geheel?

VOORKENNIS

- Hoe roep je voorkennis op bij alle leerlingen?
- Welke acties onderneem je voor leerlingen met minder voorkennis?
- Gebruiken je leerlingen eerder geleerde strategieën?

MOTIVATIE

- Hoe motiveer je je leerlingen voor je les?
- Hoe motiveer je je leerlingen om hun grenzen te verleggen?
- Krijgen je leerlingen keuzes en verantwoordelijkheid (voor hun leerproces)?

MIDDENFASE

INSTRUCTIE / PROBLEEMSTELLING

- Met welke voorbeelden verduidelijk je je instructies?
- Hoe verduidelijk je moeilijke begrippen waarvan je wilt dat leerlingen ze kennen?

BEGELEID INOEFENEN: STRATEGIEËN INOEFENEN / MODELING

- Hoe model je de aanpak voor opdrachten? En hoe bouw je die ondersteuning af?
- Wat doe je voor leerlingen die de strategieën nog niet zelfstandig toepassen?
- Welke ondersteuning bied je aan leerlingen met taalmoeilijkheden?

ACTIVEREN EN INTERACTIE STIMULEREN

- Hoe zorg je dat zoveel mogelijk leerlingen tegelijkertijd actief leren?
- Hoe bevorder je interactie tijdens de les?

CONTROLE VAN BEGRIP

Welke korte checks voorzie je om na te gaan of de leerlingen de geziene leerstof beheersen?

EINDFASE

- Hoe krijgen je leerlingen zicht op hun groei?
- Hoe kunnen je leerlingen aantonen dat ze de doelen bereikt hebben?
- Wanneer en hoe bouw je verder op deze les?
-